

Läänemere hüljeste ja kormoranide rahvusvahelise kalanduskoostööprojekti soovitus

Mai 2021

Hüljeste ja kormoranide arvukuse järsk kasv mõjutab otseselt Läänemere piirkonna väikekalureid. Elupaikade direktiivi ja linnukaitse direktiiviga edukalt kaitstud Läänemere hüljeste ja kormoranide populatsioon on viimaste aastakümnete jooksul järsult suurenenud. Neil on aga **märkimisväärne mõju kalavarudele, nad võivad kalu kahjustada ja kalavõrke hävitada, vähendades seeläbi kohalikku püüki ja väikekalanduse tasuvust.**

Hüljeste ja kormoranide kasvava populatsiooni mõju kalandusele peetakse mõnikord „kohalikuks mõjuks“, ehkki **see on tegelikult kõigi Läänemere väikekalurite ühine ja tajutav reaalsus.** Seetõttu jääb see liikmesriikide ja Euroopa Liidu poolt sageli tähelepanuta. **EL-i tasemel on kiiresti vaja initsiatiivi, mis viiks liikmesriikide koordineeritud tegutsemiseni.**

Selle olukorra lahendamiseks ja asjakohaste leevendusmeetmete leidmiseks esitatakse käesolevas dokumendis mõned soovitus, mis projekti käigus tuvastati ja mille üle 2021. aasta 26. mail toimunud seminaril arutati, **et saavutada õige tasakaal kaitse-eesmärkide ja väikekalanduse säilumise vahel.**

1. Jätkusuutlike lahenduste leidmiseks sidusrühmade vahelise dialoogi edendamine

Probleem: Kormoranide ja hallhüljeste populatsioonide haldamise üle peetav arutelu on kalurite ja keskkonnakaitse organisatsioonide vahel sageli polariseeruv. Arutelud selle üle, kuidas lahendada nende liikide laastavat mõju väikekalandusele ja laiemalt rannikukooslustele, säilitades samas nende liikide vajaliku kaitse, jõuavad sageli ummikseisu.

Soovitus: Euroopa Komisjon, liikmesriigid ning Läänemere piirkonna kohalikud omavalitsused peaksid **edendama dialoogi ja vastastikust mõistmist** erinevate sektorite ja sidusrühmade vahel, et leida **ökoloogiliselt, sotsiaalselt ja majanduslikult jätkusuutlikke lahendusi**, mis oleksid kõigile Läänemere piirkonna riikidele kasulikud.

2. Hülgekindlatesse püügivahenditesse investeerimine

Probleem: Hülged võtavad võrkudest kala, mis on kalurite jaoks varjatud kaotus. Lisaks peletab hüljeste viibimine püügivahendite läheduses antud piirkonnast kalu eemale. Paljudel kalapüügiettevõtetel pole endiselt ühtegi kasutusvalmis hülgekindlat püügivahendit.

Soovitus: Euroopa Komisjon peaks uue Euroopa Mere-, Kalandus- ja Akvakultuurifondi ning muude programmide kaudu rahastama täiendavaid uuringuid **hülgekindlate püügivahendite arendamiseks ja tegema need kaluritele kättesaadavaks**, aidates nii kaasa väikekalanduse sotsiaalmajanduslikule atraktiivsusele ja piirkonna vee-elustiku mitmekesisuse kaitsele. Sellest soovituselt aga ei piisa, kuna hülged kohanevad aastate jooksul uute seadmetega ja see on kalurite jaoks suur kuluallikas. Hülgekindlad püügivahendid ja lõksvõrgud ei sobi ka kõikide kalapüügiettevõtetele ega kõikidele püügikohtadele, kuid enamik kalureid sõltub võrgupüügist. Seetõttu tuleks seda kaaluda koos teiste allpool toodud soovitustega.

3. Vajadus ambitsioonikama hüljeste majandamiskava järele

Probleem: Hallhüljeste populatsioon on tänu elupaikade direktiivi kaitsele alates 2013. aastast jätkusuutlikule tasemele taastunud. Hülged kahjustavad aga püügivahendeid ja põhjustavad kalasaagi vähenemist, mis tähendab kaluritele oluliselt väiksemat saaki ja majanduslikku kahju. Rootsisis on kalurite sissetulek hinnanguliselt vähenenud 50%.¹

Soovitus: Liikmesriike tuleks julgustada Euroopa Komisjoni toetusel ja koordineerimisel **ambitsioonikamaid hüljeste majandamiskavasid** vastu võtma. Need kavad peaksid põhinema **ajakohastel andmetel populatsiooni kohta**. Hüljeste majandamisel tuleks arvesse võtta nii **sotsiaalmajanduslikke kui ka ökoloogilisi aspekte**, nagu on välja pakutud elupaikade direktiivis, sealhulgas nende mõju kalandusele ja rannikupiirkondade kogukondadele ning kohapeal püütud värskel kala jätkuvale turule toomisele. See vastaks ka ühise kalanduspoliitika eesmärgile aidata kaasa **kalastustegevusest sõltuvate inimeste õiglase elatustaseme saavutamisele**.

4. Majandamismeetmetesse panustamiseks jahimeestele stiimulite pakkumine

Probleem: Kehtiv hülgetoodetega kauplemise määrus keelab hülgetoodetega EL-i turul kauplemise.² Pärast WTO-le esitatud kaebust on EL selle määruse läbi vaadanud, et kaotada erandina mereressursside säästva majandamise eesmärgil jahipidamisel saadud toodete kaubanduskeeld.

See on praktikas viinud piiratud osalemiseni jahilooga küttemisel liikmesriikides, kus populatsiooni reguleerimiseks on avatud kvoodid, muutes majandamiskavad ebaefektiivseks.

¹ Anu Sjögren, *Losses for professional fishermen caused by Baltic Sea seals and cormorants and the legal basis for indemnity*, South-Eastern Finland University of Applied Sciences, May 2018.

² [Regulation \(EU\) 2015/1775 of the European Parliament and of the Council of 6 October 2015 amending Regulation \(EC\) No 1007/2009 on trade in seal products and repealing Commission Regulation \(EU\) No 737/2010.](#)

Kvoodid on küll avatud, kuid neid ei saavutata jahimeestele kaasnevate kulude, eetiliste probleemide ja stiimulite puudumise tõttu.

Soovitus: Euroopa Komisjon peaks kaaluma määrusele uue erandi sõnastamist, järgides WTO otsust, et vältida tavapärasest väikesemahulises kalapüügi majandamisest tulenevat rümpade lihtsalt vette tagasi laskmise tava. Teise võimalusena peaks EL-i Balti riikide ühine taotlus kutsuma Euroopa Komisjoni üles leidma **sobivat lahendust muudetud määruse erinevuste ületamiseks. Kehtestada tuleks tasakaalustatud stiimulid, mis julgustaksid jahimehi osalema majandamistegevuses** hallhüljeste populatsiooni tõhusamaks reguleerimiseks.

5. Euroopa kormoranide majandamiskava vajadus

Probleem: Liikmesriigid võivad kalanduse tõsise kahjustamise vältimiseks taotleda erandit linnukaitse direktiivi pakutavast kaitsest.³ Hoolimata komisjoni mittesiduvatest suunistest kormoranide osas, tõlgendatakse seda erandit Läänemere ümbruses erinevalt, mis põhjustab õiguslikku ebakindlust ning kohalikul ja riiklikul tasandil vastu võetud meetmete tõhususe puudumist.

Soovitus: Euroopa Komisjon peaks välja töötama ja vastu võtma **Euroopa kormoranide majandamise kava** vähemalt piirkondlikul Läänemere tasandil, nagu Euroopa Parlament oma 2008. aasta resolutsioonis⁴ nõudis. Võttes arvesse kormoranide suurt liikuvust ja rändekäitumist, ei saa probleemiga tegeleda ainult kohalikul ja riiklikul tasandil, tehes erandeid linnukaitse direktiivist, vaid see **nõuab kogu Euroopa sekkumist, et selgitada, kooskõlastada ja ühtlustada kõiki meetmeid**, mis on vastu võetud kormoranide dramaatilise mõju vähendamiseks kalavarudele.

Website: <https://balticfisheries.com/> | E-mail: conference@alienor.eu

³ Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds, Article 9, §1a

⁴ Towards a 'European Cormorant Management Plan', 2008/2177(INI)